

***ПУНКТУАЦІЙНА
ВПРАВНІСТЬ СТУДЕНТА***

Мета навчальної дисципліни:

- репрезентувати студентам дискусійні та проблемні питання української пунктуації;
- допомогти їм засвоїти принципи пунктуаційного аналізу речення й тексту;
- навчити правильно визначати типи пунктограм, розвивати навички визначення тих чи тих пунктограм у реченні, тексті (наприклад, тире між підметом і присудком, розділові знаки при однорідних членах речення, розділові знаки у складносурядних, складнопідрядних, складних безсполучникових реченнях; у конструкціях із прямою мовою, непрямою мовою та невласне прямою мовою та ін.);
- ознайомити студентів з тими науковими джерелами, до яких можна звертатися для постійного вдосконалення культури писемного мовлення.

Чому варто вивчати цю дисципліну?

Курс «Пунктуаційна вправність студента»:

- ✓ передбачає не тільки засвоєння методики пунктуаційного аналізу, знання правил, а й вміння використовувати ці знання на практиці, у процесі оформлення ділової документації, аналізу написаного тексту тощо;
- ✓ призначений для широкого кола адресатів (студентів, абітурієнтів, усіх, хто прагне вдосконалити свою писемну комунікацію);
- ✓ є актуальним для студентів різних спеціальностей як гуманітарних, так і природничих, точних наук. Адже грамотне письмо – це показник висококваліфікованого й конкурентоспроможного фахівця, усебічно розвиненої особистості, яка демонструє не тільки свої фахові знання, а й репрезентує свою пунктуаційну вправність.

ТИРЕ МІЖ ПІДМЕТОМ І ПРИСУДКОМ

СТАВИМО	НЕ СТАВИМО	ЗАЛЕЖНО ВІД АВТОРСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ (у художніх творах)	У ФАХОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ
<p><u>Слова</u> в поезії – <u>квітки</u> (Олександр Олесь);</p> <p><u>Відстань</u> між містами – <u>п'ятдесят кілометрів</u>;</p>	<p>В чужих краях і <u>хліб</u> <u>неначе</u> вата (М. Тарнавський);</p>	<p><u>Верби</u> навесні – <u>немов</u> <u>човни</u> (В. Стус);</p>	<p><u>Температура</u> повітря вночі <u>0...-2 градуси</u>, вдень <u>+5...+7 градусів</u> (З інтернету);</p>
<p>Зрубати ліс – <u>та це ж</u> <u>злочинство</u> (О. Довженко);</p>	<p><u>Люди</u> <u>не</u> <u>раки</u>: з лиха не почервоніють (Нар. тв.);</p>	<p>Бо мова – це душа народу, <u>народ</u> без мови – <u>не</u> <u>народ</u> (В. Сюзюра).</p>	<p><u>Температура</u> плавлення сталі <u>1400^оС.</u> (З інтернету);</p>
<p>Чужа душа – то тихе море сліз. <u>Плювати</u> в неї – <u>гріх</u> тяжкий, не можна (Л. Костенко);</p>	<p><u>Найчистіша</u> <u>душа</u> не зрадлива. <u>Найскладніша</u> <u>людина</u> проста (В. Симоненко).</p>	<p><u>Людина</u> - <u>смертна</u>, але не ідея, не думка її (В. Дрозд).</p>	
<p>Господи, <u>як це гарно</u> – <u>сіяти!</u> (М. Стельмах).</p>			

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ

КОМА

Ставимо:

- Мені приснились **ночі** солов'ні, дівочі **співи, пахощі** левад (М. Рильський)

Не
ставимо:

- **Побіжу дожену** його (Г. Квітка-Основ'яненко);
- Ти **гукай не гукай**, а літа не почують
- (Б. Олійник)

КОМА

ПРИ ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ, З'ЄДНАНИХ СПОЛУЧНИКАМИ

- **В** підземній **глибині**, **в** морях, **і** під водою, **і** на вершинах гір, **і** в хащах лісових, **уранці**, **вніч**, **удень**, **вечірньою порою**, **і** в селах, **і** в містах звучить мені твій сміх (В. Сосюра).

,

- Моє щастя – Вітчизни простори, оповиті **і сонцем**, **і хмелем**, **й зерном** (М. Стельмах)

,

АЛЕ!

- Лаврін стояв **ні живий ні мертвий** (І. Нечуй-Левицький);
- **І сміх і гріх** було дивитися на цю недоладну постать (М. Стельмах)

КОМА ПРИ ОДНОРІДНИХ ОЗНАЧЕННЯХ

,

- За шкільними партами схилились **чорні, біляві, русяві** голівки.
- Над містом **кучерявий, голубий, ласкавий** дим.

АЛЕ!

- Буде правда цвісти на **українській осяяній** ниві (Б. Грінченко).
- Паленіють яблука червоні на **крижкому білому** снігу (П. Перебийніс).

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ УЗАГАЛЬНЮВАЛЬНИХ СЛОВАХ ТА ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ

- Усе в чеканні: **спілі краплі рос, земля і місяць, вишні і тополі** (Б. Олійник).
- В обговоренні дисертації взяли участь: **проф. К. Городенська, професор М. Степаненко, доцент С. Гончарюк та докторант Т. Ткачук** (З протоколу кафедри).

- **Луки, гори, пишні сади** – все зелене й принишкле (О. Гончар).
- **І гай, і луг, навколишнє село** – здавалось, усе навкруги було йому до болю знайоме.

- Скрізь: **на землі і на небі** – сьогодні почувалося свято
- (О. Гончар).

КОМА ПРИ ВСТАВНИХ СЛОВАХ **ОТЖЕ**

ПІСЛЯ

- **Отже**, українська фразеологія надзвичайно багата і своїм змістом, і виражальними засобами... (М. Жовтобрюх).

ПЕРЕД

- Мова цього народу є мовою державною, **отже** мовою державно-адміністративних установ, війська, промислових підприємств, освіти, засобів сполучення, великої торгівлі, державної медицини... (О. Ткаченко)

ВСТАВНІ СЛОВА ЧИ СПОЛУЧНИКИ?

ПРОТЕ

Немає сонця - і десь воно, **проте**, живе і світить
(М. Рильській)

З давніх-давен у людей виникло прагнення проникнути в суть географічних назв. **Проте** й досі походження багатьох з них невідоме (І. Вихованець)

ОДНАК

Є, **однак**, у перекладі книги... (П. Плющ).

Шевченко від початку й до останніх днів ставився до Гоголя з великою повагою... **Однак** висловлював і критичні... (Ю. Барабаш)

ЗОКРЕМА

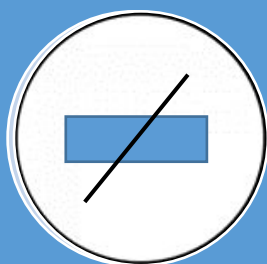
До всеукраїнської акції приєдналося, **зокрема**, понад двісті бійців 3-ї бригади (Україна молода, 08.01.2019)

Певним підсумком, **зокрема** в галузі вивчення української мови, є видана енциклопедія «Українська мова» (О. Ткаченко)

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ В ЕТИКЕТНИХ КОНСТРУКЦІЯХ ВВІЧЛИВОСТІ

З глибокою повагою Роман Петришин
З глибокою повагою ректор Чернівецького університету Роман Петришин

З глибокою повагою – Роман Петришин
З повагою – ректор Чернівецького університету Роман Петришин
З глибокою повагою – Роман Петришин,
ректор Чернівецького університету

Пунктуаційні помилки в текстах ЗМІ

Відсутність тире, де його передбачає норма

- «Всякі» це ті олігархи, хто за паспортом не Ахметов (День, 01.04.2016)

Невмотивоване використання двокрапки між присудком і підметами, зважаючи на відсутність узагальнювального слова

- На позицію у рейтингу впливали: частотність, з якою робітники тієї чи іншої спеціальності вислуховують догани від начальства, рівень відповідальності і загальна ефективність їхньої боротьби зі стресом на робочому місці (Gazeta.ua 06.01.2016)

Неправильне вживання ком між однорідними членами речення, поєднаними неповторюваним сполучником

- У фіналі 12-річний школяр виконав пісні «Дивлюсь я на небо» та «Одна калина», і своїм співом підкорив країну у прямому телеефірі.

Різна пунктуація – різні значення

Обережно: діти!

Обережно, діти.

Сонце зігрівало усе поле, берег, ліс.

Сонце зігрівало усе: поле, берег, ліс.

Помилувати, не можна повісити!

Помилувати не можна, повісити!

Що він написав?

Що, він написав?

Учениця співала голосно,
промовляючи всі слова

Учениця співала, голосно
промовляючи всі слова

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

***ДБАЙМО ПРО СВОЮ
ГРАМОТНІСТЬ!***